

- §16a-miljøgodkendelse til
Ll. Grammegård
Grammegårdsvej 18
3720 Aakirkeby

Kolofon: Bornholms Regionskommune; oktober 2023
Sagsnummer: 21/11491
Udarbejdet af: Center for Natur, Miljø og Fritid
Sagsbehandler: Helle Thers/Katrine Høst (naturafsnit)
Kortbilag: Geodatastyrelsen

§ 16A MILJØGODKENDELSE

til

LI. Grammegård

Grammegårdsvej 18, 3720 Aakirkeby

Gyldighed

Denne tilladelse meddeles efter § 16 a, stk. 2 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 med senere ændringer.

Tilladelsen gælder fra annonceringsdatoen den 27. oktober 2023.

DATABLAD

Titel:	§ 16 a tilladelse til Ll. Grammegård
Tilladelsen omfatter:	Svineproduktion med smågrise og slagtesvin Produktionsareal: 2.628 m ² stalde
Dato for tilladelse:	27. oktober 2023
Husdyrbrug:	Ll. Grammegård, Grammegårdsvej 18, 3720 Aakirkeby
Matrikelnummer og ejerlav:	32a Aaker m.fl.
Ejendomsnummer:	40000242461
CVR-/P-nummer:	14213007/1000699591
CHR-nummer:	64257
Ansøger og ejer:	Peter Brandt Koefoed
Adresse:	Trassevejen 1, 3720 Aakirkeby
Kontaktoplysninger:	Tlf.nr. 40107245; e-mail: pbk@langemyregaard.dk
Konsulent:	Kirsten V. Kyndesen, Bornholms Landbrug & Fødevarer, Rønnevej 1, 3720 Aakirkeby, kvk@blf.dk .
Tilsynsmyndighed:	Bornholms Regionskommune, Center for Regional Udvikling, IT og Sekretariat, Skovløkken 4, 3770 Allinge
Kontakt tilsynsmyndighed:	Tlf. 5692 0000; e-mail: byg@brk.dk ; Hjemmeside: www.brk.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Datablad	3
Indholdsfortegnelse	4
1 Resumé	6
2 Tilladelsen med vilkår	6
2.1 Afgørelse om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 a	7
2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion.....	7
2.3 Vilkår for driften	8
2.4 Gyldighed – udnyttelse og bortfald.....	12
2.5 Retsbeskyttelse og revurdering.....	12
2.6 Offentlighed	12
2.7 Klagevejledning	13
3 Beliggenhed og landskabelige forhold	14
3.1 Bygninger og faste afstandskrav	14
3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet	17
4 Husdyrproduktion	19
4.1 Husdyrhold og staldanlæg	19
4.2 Produktion og håndtering af husdyrgødning	21
5 Ressourceforbrug	22
5.1 Foder og foderopbevaring.....	22
5.2 Vand	23
5.3 Energi	24
5.4 Diverse hjælpestoffer	24
6 Reststoffer	25
6.1 Spildevand.....	25
6.2 Affald	25
7 Gener fra husdyrbruget	26
7.1 Lugt	26
Støj og rystelser	28
7.2 Støv	29
7.3 Lys.....	29
7.4 Fluer og skadedyr	30
7.5 Transport.....	30
8 Ammoniaktab og naturpåvirkning	32
8.1 Ammoniakemission og BAT-krav	32

8.2	Påvirkning af naturområder.....	34
9	Mulige driftsforstyrrelser og uheld.....	38
10	Egenkontrol og dokumentation.....	41
11	IE-brug.....	42
12	Samlet vurdering.....	43
13	Bilag.....	44
	Bilagsoversigt:.....	44
	Bilag 1. Produktionsareal i ansøgt drift, nudrift og 8-årsdrift.....	45
	Bilag 2. Beregningspunkter til naturarealer.....	46
	Bilag 3. Beredskabsplan for LI. Grammegård.....	47
	Bilag 4. Modtagne høringssvar i 2. offentlighedshøring og kommunens bemærkninger.....	49

1 RESUMÉ

Peter Brandt Koefoed ansøger hermed om husdyrtilladelse i henhold til husdyrbruglovens § 16 a til godkendelse af produktionen på ejendommen Ll. Grammegård, Grammegårdsvej 18, 3720 Aakirkeby.

Produktionen af smågrise og slagtesvin på Ll. Grammegård ønskes godkendt efter den nye miljøregulering (stipladsmodellen). Den eksisterende godkendelse er en §12-miljøgodkendelse fra 2007, hvor der er givet tilladelse til en produktion på 15.000 smågrise (8,5-42 kg) og 9.360 slagtesvin (42-108 kg). I 2018 er der ved anmeldelse om fulde stalde og skift mellem dyretyper givet tilladelse til en produktion på 20.000 smågrise (7,8-30 kg) og 8.185 slagtesvin (30-116 kg).

Det samlede produktionsareal udgør 2.628 m².

Husdyrgødningen fra produktionen opbevares i eksisterende gyllelagune på ejendommen.

Ansøgningen er indgivet i henhold til husdyrbruglovens § 16 a og er indsendt til Bornholms Regionskommune gennem det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk (skema nr. 225397).

Staldene overholder de krævede mindsteafstande til nabobeboelser og beboelsesområder, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på ejendommen og naboskel.

I ansøgningen er der foretaget beregninger der viser, at de krævede lugtgeneafstande mellem staldene og omkringboende overholdes. Dyretype er indsat som en flexgruppe bestående af slagtesvin og smågrise i de eksisterende stalde. Når der er tale om en flexgruppe beregnes emission af lugt- og ammoniak i forhold til værst tænkelige tilfælde, hvilket i dette tilfælde er fra produktionen af slagtesvin. Ved uændret drift øges lugtemissionen ikke staldanlægget. I ansøgt drift vil der blive anvendt hyppig gylleudslusning. Denne teknologi er godkendt med en lugtreducerende effekt på 20% i stalde med fulddrænet gulv, som det er tilfældet i staldene på Ll. Grammegård. Det betyder, at lugt fra staldene reduceres i ansøgt drift.

På baggrund af ejendommens beliggenhed og beskrivelsen af driften samt at der ikke foretages ændringer, forventes produktionen ikke at forårsage væsentlige gener for naboer og forbipasserende i form af støv, støj og rystelser, lys, transport eller forekomst af skadedyr. Tilsvarende vurderes husdyrbrugets brug af ressourcer (herunder foder, energi og vand) samt håndtering af reststoffer (herunder affald og spildevand) ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning.

I ansøgningen er der foretaget beregninger af den samlede ammoniakudledning fra produktionen og dennes påvirkning af omkringliggende naturområder. Uden ændring i produktionen vil ammoniakudledningen være uændret. Det vurderes derfor, at det ansøgte ikke vil forårsage væsentlig påvirkning af ammoniakfølsomme naturområder i området.

Ammoniakudledningen fra husdyrbruget må ikke overskride et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Dette krav er opfyldt, idet der ikke foretages ændringer.

I tilladelsen er der redegjort for de miljømæssige konsekvenser af det ansøgte og husdyrbrugets anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) med henblik på reduktion af ammoniakudledningen til omgivelserne.

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at indretning og drift af husdyrbruget og håndtering af husdyrgødningen sker i overensstemmelse med gældende regler, og at driften kan foregå uden væsentlig påvirkning af miljøet eller omkringboende, som dette er defineret i husdyrbrugloven. Kommunen vurderer desuden, at projektet ikke vil påvirke eller true arter og naturtyper, der er en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder, eller bilag IV-arter og deres yngle- og rasteområder.

2 TILLADELSEN MED VILKÅR

I dette kapitel beskrives den ansøgte produktion og baggrunden for den meddelte afgørelse om tilladelse med tilhørende vilkår for driften. Desuden beskrives en række juridiske forhold ved tilladelsen, samt hvordan

offentligheden har haft indflydelse på projektet og kommunens vurderinger. Til sidst beskrives mulighederne for at klage over afgørelsen.

2.1 **Afgørelse om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 a**

Bornholms Regionskommune, Center Natur, Miljø og Fritid har vurderet, at der i henhold til de gældende regler¹ kan meddeles tilladelse til den ansøgte svineproduktion på husdyrbruget LI. Grammegård, Grammegårdsvej 18, 3720 Aakirkeby, matr.nr. 32a Aaker m.fl.

Tilladelsen omfatter flexproduktion med slagtesvin og smågrise i eksisterende stalde. Det samlede produktionsareal udgør 2.628 m².

Da det ansøgte produktionsareal overstiger 100 m², er husdyrbruget omfattet af husdyrbruglovens regler. Ammoniakemissionen fra anlægget beregnes til mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år, idet der er tale om et IE- brug (mere end 2.000 stipladser til slagtesvin). Derfor meddeles tilladelsen efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2.

Tilladelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen med tilhørende bilag og øvrigt materiale fremsendt af ansøgers konsulent. Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering – se de følgende afsnit 3 - 12.

Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med de stillede vilkår i nedenstående Afsnit 2.3 og bestemmelserne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen) samt øvrig gældende lovgivning også i de tilfælde, hvor disse regler er skærpende i forhold til denne tilladelse.

Da det ansøgte medfører en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, er der redegjort for og stillet krav til husdyrbrugets anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT – Best Available Techniques) til reduktion af ammoniakemissionen.

Bornholms Regionskommune har vurderet de miljømæssige konsekvenser ved den ansøgte svineproduktion i forhold til den nuværende lovlige produktion på LI. Grammegård (nudrift) og i forhold til husdyrbrugets lovlige drift for 8 år siden (8-års drift).

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter ændringerne kan drives uden væsentlig påvirkning af natur, miljø og landskab og uden væsentlige gener for omgivelserne, når vilkårene i denne miljøtilladelse og de gældende regler på området overholdes.

2.2 **Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion**

Bornholms Regionskommune har den 17. februar 2021 modtaget en ansøgning fra Peter Brandt Koefoed om miljøgodkendelse efter de nye regler for miljøgodkendelse for produktionen på LI. Grammegård, Grammegårdsvej 18, 3720 Aakirkeby. Ansøgningen er indgivet i henhold til § 16 a i husdyrbrugloven, og er indsendt gennem det digitale selvbetjeningssystem www.husdyrgodkendelse.dk med ansøgnings-skema nr. 225397. Den 11. marts 2021 blev ansøgningen visiteret som fuldt oplyst. Kommunen har efterfølgende modtaget rettelses til ansøgningen senest den 14. juni 2023 og har afgjort sagen på baggrund af version 3 af ansøgnings-skemaet.

Forhold til eksisterende produktion

¹ Lovbekendtgørelse nr. nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med senere ændringer, tilhørende bekendtgørelse nr. 1380 af 30. november 2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) med senere ændringer og bekendtgørelse nr. 1076 af 28. august 2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen).

På LI. Grammegård er der produktion af smågrise og slagtesvin i et staldanlæg med et produktionsareal på i alt 2.628 m².

Der forekommer ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

Vurdering af samdrift med andre husdyrbrug

Ansøger ejer og driver udover LI. Grammegård ejendommene Langemyregård (Trassevejen 1, 3720 Aakirkeby), Bækkelund (Bukkevejen 5, 3720 Aakirkeby) og Hjulmagergård (Vasegårdsvej 10, 3720 Aakirkeby). På Langemyregård er et sohold, mens der på de to andre ejendomme er produktion af slagtesvin.

De to slagtesvineejendomme kan med indkøb af smågrise drives selvstændigt i forhold til LI. Grammegård. Tilsvarende kan grisene fra soholdet på Langemyregård sælges til anden producent. Ejendommene er placeret mellem ca. 1 og 5 km fra LI. Grammegård. LI. Grammegård er således ikke teknisk, forurenings- eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Det er derfor Bornholms Regionskommunes vurdering, at LI. Grammegård vil kunne drives uafhængigt af de andre. Denne tilladelse omfatter derfor alene husdyrbruget på LI. Grammegård.

2.3 Vilkår for driften

Tilladelsen meddeles på nedenstående vilkår, som der henvises til i de relevante afsnit under "kommunens vurdering" i miljøreddegørelsen. Vilkårene er krav, som stilles pga. husdyrbrugets art eller beliggenhed.

Husdyrbruget skal altid leve op til de generelle regler for husdyrbrug og håndtering af husdyrgødning fastsat i love og bekendtgørelser, også selv om disse regler måtte være skærpende i forhold til denne godkendelse.

For at sikre at tilladelsens vilkår efterleves, stiller Bornholms Regionskommune vilkår om, at virksomhedens ansatte skal være bekendt med vilkårene.

Tilladelsen indeholder desuden vilkår, som skal sikre, at Bornholms Regionskommune holdes informeret om ændringer i ejerforhold eller hvem, der er driftsansvarlig for husdyrbruget. Da kommunen skal vurdere om eventuelle planer om ændringer på husdyrbruget udløser krav om tillæg til tilladelsen, stilles desuden vilkår om anmeldelse før igangsætning.

2.3.1 Indretning og drift

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse, og med de ændringer, der fremgår af tilladelsens vilkår.
2. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
3. På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne tilladelsens vilkår.

2.3.2 Information om ændringer

4. Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften, skal meddeles til tilsynsmyndigheden (Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid) senest 1 måned efter, at ændringen er sket.
5. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til tilladelsen, skal anmeldes til tilsynsmyndigheden inden gennemførelsen. Tilsynsmyndigheden vurderer om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske inden for rammerne af denne tilladelse.

2.3.3 Produktionsarealets størrelse i m², staldtyper/-systemer, dyretyper

6. Husdyrbrugets stalde og produktionsarealer skal indrettes i overensstemmelse med oplysningerne i nedenstående tabel:

Stald	Dyretype	Staldsystem	Produktionsareal (m ²)
Stald 1	Slagtesvin og smågrise	Fulldrænet gulv	1.302
Stald 2	Slagtesvin og smågrise	Fulldrænet gulv	1.326

2.3.4 Opbevaringsanlæg til husdyrgødning (gødningstyper, og m² overfladeareal)

7. Gødningstype, miljøteknologi og overfladeareal skal være i overensstemmelse med oplysningerne i nedenstående tabel:

Beholder	Gødningstype	Miljøteknologi	Overfladeareal (m ²)
Gyllelagune	Flydende	Overdækning	1.800
Fortank 1	Flydende	Betonlåg	8
Fortank 2	Flydende	Betonlåg	8

2.3.5 Håndtering af husdyrgødning

8. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed for husdyrbruget.
9. Egenkontrol. Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres: internt regnskab fra driften, som dokumenterer flytning/udbringning af gylle, skal opbevares sammen med logbogen på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.3.6 Ammoniakreducerende virkemidler (optaget på MST's teknologiliste)

Gyllelagune

10. Gyllelagunen skal fortsat være forsynet med fast overdækning i form af presenning/flydedug.
11. Hvis overdækningen åbnes/brydes i forbindelse med omrøring, gylleudbringning eller tømning skal overdækningen lukkes umiddelbart efter. Skader på den faste overdækning skal udbedres hurtigst muligt.
12. Der skal føres en logbog for gyllelagunen, hvori eventuelle skader på overdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
13. Til kontrol for lækage fra gyllelagunens bundmembran skal vandstandsmåleren i kontrolbrønden aflæses hver måned. Dato for udført kontrol skal fremgå af logbog for egenkontrollen

Fastoverdækning på fortanke

14. Ejendommens fortanke til gylletankene skal være overdækket med betonlåg.

2.3.7 Affald

15. Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
16. Affald skal opbevares og bortskaffes efter Bornholms Affaldsbehandlings affaldsregulativer.
17. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

2.3.8 Oplag af olie

18. Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
19. Beholdere til opbevaring af olieprodukter skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag og som minimum være overdækket med et halvtag.
20. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
21. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.3.9 Lugt - vilkår

Hyppig gylleudslusning

22. Gyllen i gyllekanalerne i stald 1 og 2 skal udsluses mindst hver 7. dag. Udslusning skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.
23. Der skal føres logbog over at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med ovenstående punkt. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Generelt

24. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.
25. Driften må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for tilladelsen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal gennemføres lugtreducerende tiltag.

2.3.10 Støj

26. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne, dvs. al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, må ikke overstige følgende værdier målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Ugedag	Tidspunkt	Støjniveau, dB(A)	Referencetid
Mandag-fredag	Kl. 07.00-18.00	55	8 timer
Lørdag	Kl. 07.00-14.00	55	7 timer
	Kl. 14.00-18.00	45	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45	8 timer
Alle dage	Kl. 18.00-22.00	45	1 time
	Kl. 22.00-07.00	40	½ time
Spidsværdi	Kl. 22.00-07.00	55	

2.3.11 Støv

27. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

2.3.12 Lys

28. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omkringboende.

2.3.13 Skadedyr

29. Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse på ejendommen som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi, der vedligeholder Skadedyrsguiden (www.dpil.dk).
30. Ved eventuelle fluegener hos naboer skal bekæmpelse foretages på tilsynsmyndighedens forlangende og efter en forudgående godkendt plan.
31. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand og rimelig orden for at forhindre gode levedmuligheder for rotter. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper.

2.3.14 Uheld og risici

32. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 5690 1448.
33. Der skal foreligge en beredskabsplan for LI. Grammegård, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan have konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for medarbejderne på husdyrbruget og skal opdateres, så oplysningerne i den altid er relevante og retvisende.
34. Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

2.3.15 Miljøledelse

35. Der skal indføres miljøledelse på ejendommen efter miljøstyrelsens vejledning "Miljøledelse for husdyrbrug".

2.3.16 Ophør

36. Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

2.4 Gyldighed – udnyttelse og bortfald

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelses meddelelse (dvs. den 27. oktober 2029), jf. § 59 a i husdyrbrugloven. Hvis en del af tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder tilladelsen for denne del. Da denne tilladelse omfatter byggeri, anses den for udnyttet, når byggeriet er afsluttet inden fristens udløb.

Hvis den udnyttede tilladelse efterfølgende ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste tre år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 % af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 % af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Hvis tilladelsens vilkår ikke efterleves, eller de øvrige forudsætninger for tilladelsen ikke er opfyldt, kan dette medføre, at hele eller dele af tilladelsen bortfalder.

2.5 Retsbeskyttelse og revurdering

Med denne tilladelse følger 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40, stk. 1 i husdyrbrugloven. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 27. oktober 2031.

Tilladelser efter § 16 a skal ikke revurderes. Dog kan tilsynsmyndigheden i henhold til gældende husdyrbrugslovs § 39 meddele påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis husdyrbruget medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening eller nedlægge forbud mod fortsat drift, hvis forureningen ikke kan nedbringes. Påbud eller forbud efter § 39 må dog ikke meddeles, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af tilladelsen.

2.6 Offentlighed

Naboorientering og partshøring

Bornholms Regionskommune har i henhold til offentlighedsproceduren i husdyrbruglovens § 55 den 29. marts 2023 foretaget en annoncering vedrørende modtagelse af ansøgning om §16a miljøgodkendelse til LI. Grammegård. Ansøgningen er fremlagt i offentlighøring i perioden 29/3-2023 til 19/4-2023 ved annoncering på www.brk.dk.

Som følge af denne annoncering modtog regionskommunen ingen henvendelser.

Udkast til afgørelse om § 16 a miljøgodkendelse til LL. Grammegård blev desuden sendt i partshøring til ansøger og dennes konsulent samt til ejere og lejere af boliger, der ligger inden for konsekvenszonen for lugt beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk til 768 meter fra et vægtet lugtcentrum for staldene. Desuden er udkastet sendt til ansøger og dennes konsulent, da de berøres af de ansøgte ændringer på husdyrbruget.

Der blev givet en frist på 6 uger fra 1. september 2023 frem til og med den 13. oktober 2023 til at kommentere udkastet. Kommunen modtog 1 skriftlig bemærkning som følge af den gennemførte høring.

Offentliggørelse

Tilladelsen er den 27. oktober 2023 offentliggjort på Bornholms Regionskommunes hjemmeside www.brk.dk/Indflydelse-Politik/Hoeringer

2.7 Klagevejledning

Bornholms Regionskommunes afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald samt Styrelsen for Patientsikkerhed. Endvidere kan en række lokale og landsdækkende foreninger og organisationer klage over visse afgørelser.

Klagefristen udløber den 24. november 2023, dvs. 4 uger fra den 27. oktober 2023, hvor afgørelsen er annonceret på regionskommunens hjemmeside.

Hvis du ønsker at klage over afgørelsen, skal du sende klagen via klageportalen for Nævnenes Hus, inden klagefristen udløber. Yderligere klagevejledning og links til klageportalen findes på hjemmesiden for Nævnenes Hus <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet>. Disse links fører dig til klageportalen, som du logger på med NemID. Du kan også tilgå klageportalen fra www.borger.dk eller www.virk.dk. Klagen skrives direkte i klageportalen, og det er muligt at vedhæfte dokumenter til klagen. Klagen sendes gennem klageportalen til Bornholms Regionskommune, som videresender den til Miljø- og Fødevareklagenævnet med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse. Du får besked om videresendelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Bornholms Regionskommune via klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen, med mindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Bornholms Regionskommune. Kommunen videresender din anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som afgør, om du kan fritages.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den klageberettigede indbetaler et gebyr på 900 kr. (private) og 1.800 kr. (virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder) til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker online i forbindelse med indgivelse af klagen via klageportalen. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af klagefristen, afvises klagen.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- Klager får helt eller delvist medhold i klagen
- Klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet
- Klager ikke er klageberettiget
- Klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence

En eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

3 BELIGGENHED OG LANDSKABELIGE FORHOLD

I dette kapitel beskrives og vurderes det ansøgte set i forhold til afstandskrav til naboer, vandforsyning, vandløb og søer, offentlig vej m.v. samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger, beskyttet natur m.v. Desuden beskrives og vurderes husdyrbrugets placering i landskabet i forhold til de landskabelige værdier.

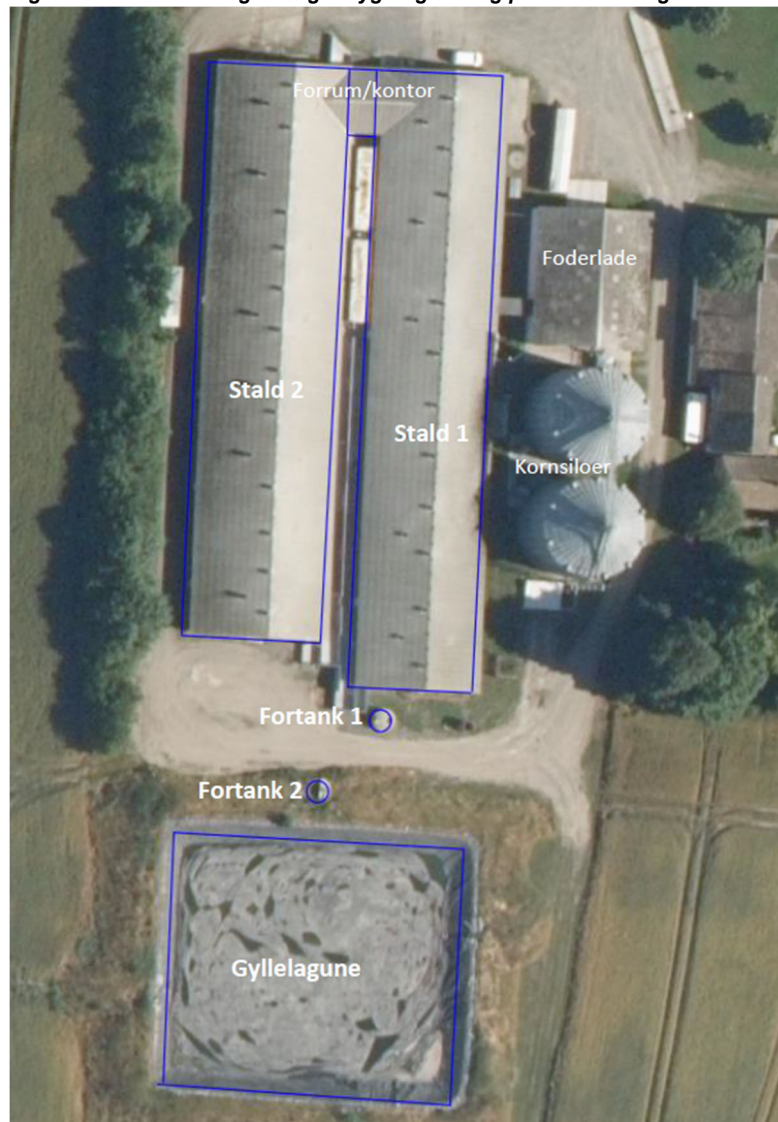
3.1 Bygninger og faste afstandskrav

Beskrivelse

Bygningsanlægget på ejendommen består det oprindelige firlængede bygningsæt, foderlade og kornsiloer, staldbygninger samt gyllelagune.

Der foretages ingen udvendige eller indvendige ændringer på de eksisterende staldene.

Figur 1 Eksisterende og ansøgte bygningsanlæg på LI. Grammegård

Figur 2. Skråfoto LI. Grammegård med omgivelser (hvidt kryds angiver LI. Grammegård). Skråfoto, som indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering – foto fra 10. maj 2021.#

Afstandskrav i henhold til §§ 6, 7 og 8 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning

LI. Grammegård ligger i landzone og uden for eksisterende eller fremtidigt byzone- eller sommerhusområde. Ejendommen ligger desuden ikke i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. Afstanden til disse områder er desuden mere end 50 m.

Nærmeste byzone er Pedersker og nærmeste sommerhusområde og aftaleområde ligger ved Boderne ca. 2,5 km sydvest for ejendommen. Nærmeste lokalplan er ved Sydbornholms Privatskole ca. 2,2 km sydøst for LI. Grammegård. Nærmeste afgrænsede byzone er ved Pedersker.

Nærmeste nabo til LI. Grammegård er Grammegårdsvej 16, 3720 Aakirkeby, der er en enkeltbeboelse beliggende ca. 296 m fra staldanlægget.

Beboelsen på ejendommen er placeret ca. 35 m fra nærmeste staldbygning.

Grænsen for Natura 2000-området "Dueodde" ligger ca. 5,2 km sydøst for LI. Grammegård. Inden for området findes ammoniakfølsomme naturtyper, der er omfattet af udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt, samt § 3 beskyttede heder og overdrev. Disse naturtyper er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Nærmeste ammoniakfølsomme naturområde beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder, defineret som heder over 10 ha og overdrev større end 2,5 ha, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og dermed omfattet af § 7, stk. 1, nr. 2, er et overdrev beliggende ved Rundløkkevejen ca. 1,2 km nordøst for ejendommen.

Opmålingerne, som fremgår af nedenstående, er foretaget til nærmeste staldafsnit. Tilsvarende er afstande til kategori 1- og kategori 2-natur opmålt.

Tabel 1. Afstande og afstandskrav iht. husdyrbruglovens § 6 og § 7

Målepunkt	Afstand fra nærmeste staldbygning	Afstandskrav (jf. § 6 og § 7 i husdyrbrugloven)
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Boderne)	Ca. 2.485 m	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål o. lign. (Plan 308.D.01 Sydbornholms Privatskole)	Ca. 2.157 m	50 m
Nabobeboelse (Grammegårdsvej 16)	Ca. 296 m	50 m
Ammoniakfølsomme naturtyper inden for internationale naturbeskyttelsesområder (Kortlagt habitatnatur i Natura 2000-området Dueodde)	Ca. 5,2 km	10 m
Ammoniakfølsomme naturtyper uden for internationale naturbeskyttelsesområder (Beskyttet overdrev ved Rundløkkevejen)	Ca. 1.242 m	10 m

Tabel 2. Afstande og afstandskrav iht. husdyrbruglovens § 8

Målepunkt	Afstand fra nærmeste staldbygning	Afstandskrav (jf. § 8 i husdyrbrugloven)
Ikke almene vandforsyningsanlæg (enkeltindvinder)	Ca. 491 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg (vandværk/boring)	Ca. 591 km	50 m
Vandløb og dræn	Ca. 216 m til vandløb	15 m (100 m*)
Søer > 100 m ²	Ca. 91 m	15 m (100 m*)
Offentlig vej og privat fællesvej	Ca. 66 m	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>500 m	25 m
Beboelse på ejendommen	Ca. 35 m	15 m
Naboskel	95 m	30 m

* Afstandskrav fra gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning til åbne vandløb og til søer større end 100 m².

Alle afstandskrav er opfyldt.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune konstaterer, at stalde og opbevaringsanlæg til husdyrgødning overholder de krævede mindsteafstande til nabobeboelser og beboelsesområder, ammoniakfølsom natur, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på ejendommen og naboskel.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. afstandskrav.

3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet

Beskrivelse

Området omkring LI. Grammegård er i Bornholms Regionskommunes Kommuneplan 2020 udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Hovedhensynet i disse områder er at sikre dyrkningsmuligheder, landbrugets investeringer i produktionsapparatet og mulighederne for en rationel landbrugsdrift. Dog må miljø, natur, kulturhistoriske interesser og de mange mindre levesteder for dyre- og planteliv ikke forringes af landbrugsdriften.

LI. Grammegård ligger uden for arealer, som i kommuneplan 2013 er udpeget som kulturmiljøområde, geologisk interesseområde eller til formål knyttet til rekreation og fritid.

Inden for en radius af ca. 1.000 m er der registreret 9 søer og 1 vandløb. Nærmeste beskyttede sø er placeret ca. 342 sydøst for staldene. Nærmeste beskyttede vandløb (Grødby Å) løber ca. 216 m øst og syd for nærmeste stald.

En skov placeret ca. 912 m nord for staldanlægget er udpeget med gammel skovjordbund.

Nærmeste udpegede lavbundsområde er placeret ca. 214 m nord for staldanlægget.

Anlægget er placeret uden for byggelinjer og andre relevante udpegninger som angivet i nedenstående Tabel 3. Afstande i forhold til beskyttelseslinjer og andre relevante udpegninger.

Tabel 3. Afstande i forhold til beskyttelseslinjer og andre relevante udpegninger.

Nærmeste...	Afstand fra nærmeste staldbygning	Berøres LI. Grammegård?
Skovbyggelinje (300 m)	Ca. 2,1 km	Nej
Fortidsmindebeskyttelseslinje (100 m)	Ca. 412 m	Nej
Strandbeskyttelseslinje (300 m)	Ca. 2,5 km	Nej
Sø- og åbeskyttelseslinje (150 m)	Ca. 7,3 km	Nej
Kirkebyggelinje	Ca. 1,8 km	Nej
Vejbyggelinje	Ca. 50 m	Nej
Internationale beskyttelsesområder – Natura 2000	Ca. 5,1 km	Nej
Beskyttede naturområder (§ 3-områder)	Ca. 91 m	Nej
Lavbundsområder	Ca. 214 m	Nej

Fredede områder	Ca.1,0 km	Nej
Beskyttede sten- og jorddiger (som er registreret)	Ca. 103 m	Nej

Bygningernes udtryk i landskabet

Ejendommen består oprindeligt af en 4-længet ejendom. Stuehuset er gul kalket, mens de oprindelige driftsbygninger dels er hvidkalket og dels opført i kampesten med gråt eternittag. Vest for den oprindelige ejendom ligger de nuværende produktionsbygninger; foderladen er opført i røde og hvide stålplader og svinestaldene er opført i betonelementer, som er malet røde. Alle produktionsbygninger er med gråt eternittag. På ejendommen findes der udover stalde, foderlade, siloanlæg og gyllelagune.

Der foretages ingen ændringer i staldanlægget.

Figur 3. Ll. Grammegård set fra Grammegårdsvej mod nordvest. Cowi vejfoto 26. maj 2022.#

Figur 4. Ll. Grammegård set fra Grammegårdsvej mod syd. Cowi vejfoto 26. maj 2022.

Figur 5. Ll. Grammegård set fra Grødbyvejen mod øst. Cowi vejfoto 26. maj 2022.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Ll. Grammegård er i henhold til Kommuneplan 2020 placeret i landzone og i et område, som er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde.

Ejendommen fremtræder som en samlet enhed i landskabet, og således udgør ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer en hensigtsmæssig helhed.

Regionskommunen vurderer, at alle afstandskrav til vandforsyning, vandløb og søer, vej og naboskel m.v. i henhold til § 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt.

Bornholms Regionskommune vurderer, at projektet ikke er i strid med hensynet til de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative interesser i området eller for områdets naturlokaliteter eller fortidsminder.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. placering i landskabet.

4 HUSDYRPRODUKTION

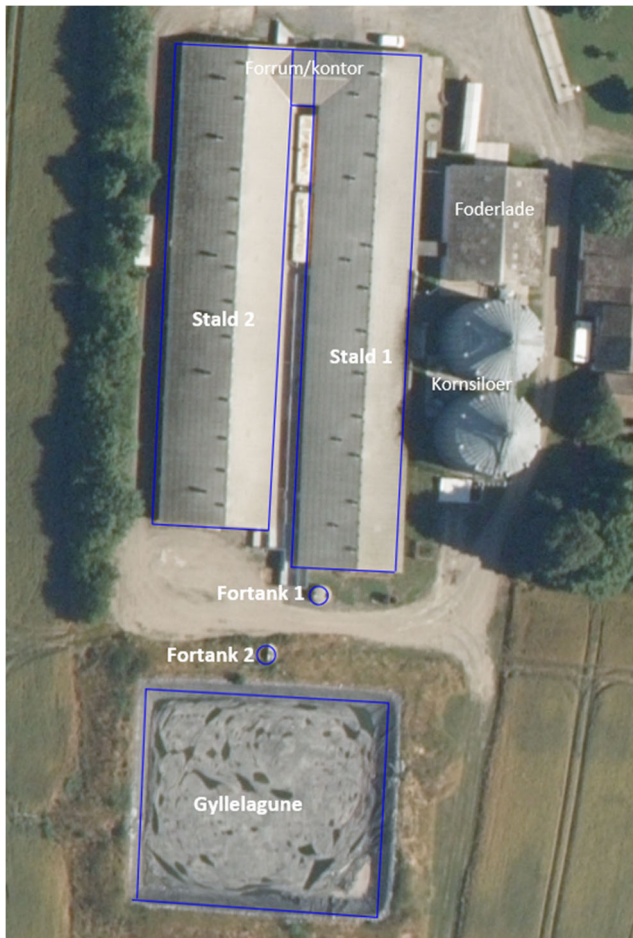
I dette kapitel beskrives og vurderes husdyrholdets sammensætning, staldindretning samt produktion og håndtering af husdyrgødning.

4.1 Husdyrhold og staldanlæg

Beskrivelse

Staldanlægget på Ll. Grammegård anvendes til produktion af smågrise og slagtesvin. Anlægget består af i alt 2 stalde placeret parallelt med hinanden. Staldene har oprindeligt været anvendt til kyllinger, men renoveret og indrettet til såkaldte FRATS stalde (fravæning til slagtning). Begge stalde er opdelt i sektioner og indrettet med stier med drænet gulv og spalter.

Figur 6. Anlægget på LI. Grammegård

Produktionsarealet er beregnet som det totale areal fratrukket arealer, hvor dyrene ikke kan opholde sig og afsætte gødning, som fx gange og krybber. Udleveringsrum, drivgange og udleveringsramper, hvor dyrene kun opholder sig kortvarigt, indgår heller ikke i produktionsarealet.

Beregningen af produktionsarealerne fremgår af bilag 1.

Table 4. Staldtyper, dyrehold, miljøteknologi og produktionsareal i ansøgt drift.

Staldafsnit	Staldtype	Dyretype	Miljøteknologi (NH ₃ -N effekt)	Staldstørrelse* (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Produktionsareal andel
Stald 1	Fulldrænet gulv	Slagtesvin og smågrise	÷	1.593	1.302	81,5%
Stald 2	Fulldrænet gulv	Slagtesvin og smågrise	÷	1.627	1.326	81,5%
I alt				3.220	2.628	

Tabel 5. Staldtyper, miljøteknologi, dyrehold og produktionsareal i nudrift og 8 års drift.

Staldafsnit	8 års drift			Tilladt nudrift		
	Staldafsnit, staldtype og dyretype	Staldstørrelse* (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Staldafsnit, staldtype og dyretype	Staldstørrelse* (m ²)	Produktionsareal (m ²)
Stald 1	Slagtesvin og smågrise, Fulddrænet gulv	1.593	1.302	Slagtesvin og smågrise, Fulddrænet gulv	1.593	1.302
Stald 2	Slagtesvin og smågrise, Fulddrænet gulv	1.627	1.326	Slagtesvin og smågrise, Fulddrænet gulv	1.627	1.326
	I alt	3.220	2.628		3.220	2.628

*Tal for staldstørrelse er angivet som indsendt i bilag til ansøgning. Disse afviger fra tal i den elektroniske ansøgning, men tallene i bilaget anses for mere præcise. Tallene for produktionsareal, som er det betydende i ansøgningen, er ens i bilaget og i den elektroniske ansøgning.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at ansøger på tilfredsstillende vis har redegjort for produktionsarealet, og at produktionsareal samt dyretype angivet for eksisterende stalde er i overensstemmelse med lovlig nudrift.

Der gøres opmærksom på, at på arealer, hvor der kortvarigt er dyr, men som ikke medregnes som produktionsareal, skal der i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen foretages effektiv rengøring efter endt ophold. Dette gælder på LL. Grammegård udleveringsområde/rampe og drivgange. Rengøring skal foretages senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet (hvis dyrene dagligt har adgang på arealet, skal rengøring dog ske senest efter 4 timer).

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. produktionsareal, staldtype og dyretype.

4.2 Produktion og håndtering af husdyrgødning

Beskrivelse

På LI. Grammegård forefindes en gyllelagune med kapacitet til 5.300 m³ samt to forbeholdere hver med kapacitet til 25 m³. Beholderne er tilmeldt beholderkontrol. Der føres journal over spredning af gødning på markerne i form af mark- og gødningsplan.

Tabel 6. Data om gyllebeholdere til rådighed for produktionen på LI. Grammegård

Lager	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Overdækning
Gyllelagune	5.300	1.800	Overdækning
Fortank 1	25	8	Betonlåg
Fortank 2	25	8	Betonlåg
I alt	5.350	1.816	

Den samlede opbevaringskapacitet til rådighed på LI. Grammegård udgør således i alt ca. 5.350 m³. Hertil kommer kapacitet i gyllekanalerne. til min. 1.500 m³.

Den samlede gødningsproduktion på LI. Grammegård ligger på ca. 7.300 tons inkl. normalt for regnvand og vaskevand. Regnvand kan fraregnes fra den overdækkede gyllelagune. Dette svarer til ca. 1.800 m³ x 500 mm = 900 m³.

Den samlede kapacitet (ekskl. regnvand og gyllekanaler) svarer i alt til ca. 10 måneders opbevaring. Kravet i husdyrgødningsbekendtgørelsen om min. 9 måneders opbevaring er således opfyldt. Gødningsproduktionen opgøres årligt i forbindelse med udarbejdelse af gødningsregnskabet.

BAT husdyrgødning

- Tankene tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel/afhentning af gylle
- Tankene er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn.
- Husdyrgødning udbringes i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen

BAT ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) er, at gyllebeholderne er en fast tank, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger, og at tanken tømmes ca. 1 gang årligt for inspektion og evt. reparationer. Hertil kommer at omrøring minimeres samt at flydelag lag sikres/ etablering af teltoverdækning. BAT omfatter endvidere sikring af tilstrækkelig opbevaringskapacitet og udbringning i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen. De valgte tiltag på ejendommen opfylder derfor BAT for opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det er regionskommunens vurdering, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for opbevaringskapaciteten på Ll. Grammegård og sikret, at der kan opbevares op til 9 måneders gødningsproduktion på bedriften.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. produktion og håndtering af husdyrgødning.

5 RESSOURCEFORBRUG

I dette kapitel beskrives og vurderes det nuværende og forventede årsforbrug samt håndteringen af ressourcerne foder, vand, energi m.m. Tiltag til fremme af ressourceudnyttelsen er desuden behandlet.

5.1 Foder og foderopbevaring

Beskrivelse

Der sker ingen ændringer i ansøgt drift.

Foder opbevares i foderrum og kornsiloer.

Det årlige foderforbrug ligger på ca. 2.850 tons. Foderet er tørfoder, der opblandes med vand i forbindelse ud-fodringen. Der anvendes fasefodring med forskellige blandinger både i smågrise- og slagtesvineperioden.

Foderplaner/foderstrategi revideres årligt eller efter behov for at sikre at den mest optimale fodring. Foderforbruget registreres løbende og opgøres 4 gange årligt i forbindelse med udarbejdelse af effektivitetskontrol. Foderets indhold af råprotein og fosfor følger de gældende normer.

BAT

Med den nye husdyrbruglov indføres stipladsmodellen. I stipladsmodellen inddrages den nyeste faglige viden om ammoniakfordampning (emission) fra gødningsoverfladerne, da ammoniakemissionen i højere grad afhænger af produktionsarealets størrelse end af det årligt producerede antal dyr. Dermed er ammoniakemissionen

fra en stald relativt konstant uanset produktivitetsudsving. Stipladsmodellen anvendes både i forhold til fast og flydende gødning, og også lugtemissionerne fastsættes med udgangspunkt i overfladearealerne. Der indgår tillige en model for emissioner fra gødningslagre baseret på beholderens overfladeareal.

Emissionsfaktorer, der tidligere blev beregnet med udgangspunkt i antallet af dyr og dyrenes vægt eller ydelse, bliver i stipladsmodellen i stedet for fastsat som en emission pr. m² produktionsareal pr. år for forskellige staldtyper, dyretyper og evt. miljøteknologi samt for overfladeareal og gødningstype for opbevaringsanlæg til husdyrgødning. Dermed er den fodringsmæssige styring allerede indarbejdet i husdyrbrugloven, hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at foderhåndtering som beskrevet ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. foder og foderopbevaring.

5.2 Vand

Beskrivelse

Ejendommen har offentlig vandforsyning.

Hovedparten af vandforbruget går til drikkevand til dyrene, mens den resterende del går til vask af staldanlæg og til overbrusning. Vandforbruget opgøres en gang årligt.

Det årlige vandforbrug ligger på ca. 8.700 m³. Forbruget ændres ikke i ansøgt drift.

Drikkesystemerne i staldene er udviklet, så vandspild undgås eller mindskes. Overbrusning anvendes til køling i varme perioder. Hyppighed og varighed af overbrusningen afpasses løbende til temperaturen. Staldene iblodsættes inden vask foretages med højtryksrensere. Vandforbruget vil følges løbende med henblik på at identificere eventuelle defekter og forebygge spild.

BAT

Ejendommens vandforbrug går primært til drikkevand og her vil en besparelse være i modstrid med dyrevelfærden. BAT ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) er anvendelse højtryksrensning til vask af stalde, og valg af udstyr, der er tilpasset den aktuelle dyretype, placering af drikkenipler er placeret over trug. De valgte tiltag på ejendommen opfylder derfor BAT for vandforbrug.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til god effektiv vandudnyttelse. Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne vandanvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. vandforbrug på ejendommen.

5.3 Energi

Beskrivelse

Der anvendes energi til ventilation, belysning, fordring og pumpning af gylle. El forbruges primært til ventilation.

Det årlige elforbrug ligger på ca. 190.000 kWh. Der anvendes olie til varmekanon i forbindelse med udtørring af stalden efter vask. Forbruget ligger på ca. 1.500 l pr. år. Forbruget ændres ikke i ansøgt drift.

Elforbruget opgøres en gang årligt.

Ventilationsanlægget er dimensioneret efter staldenes belægningsgrad og styret automatisk efter temperaturen. Anlægget rengøres og efterses inden indsættelse af et nyt hold grise for at sikre et minimalt energiforbrug og optimal ydelse. Ved strømsvigt eller forhøjede temperaturer i stalden aktiveres nød opluk og der gives en alarm.

Ventilationen er frekvensstyret. Ved behov for udskiftning af ventilatorer opsættes lavenergitypen. Lys er delvist udskiftet med LED. Ved behov for udskiftning af lysstofarmaturer i et staldafsnit vil der forventes opsætning energibesparende LED-belysning.

BAT

BAT ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) er etablering lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer og temperatur styring. De valgte tiltag på ejendommen opfylder derfor BAT for elforbrug.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til godt effektiv energiudnyttelse og samtidig udnyttes mest effektivt.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne energianvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. energi.

5.4 Diverse hjælpestoffer

Beskrivelse

Der opbevares olieprodukter på LI. Grammegård. Olietanken er placeret på støbt bund uden afløb i forbindelse med teknik-rum ved stald 1.

Der opbevares ikke kemikalier og pesticider på LI. Grammegård.

Rengørings- og desinfektionsmidler ved forrum.

Veterinærmedicin anvendes efter anvisning fra dyrlæge. Medicin opbevares ved forrum.

Kommunens bemærkninger og vurdering

For at beskytte jord og grundvand stiller Bornholms Regionskommune vilkår om opbevaring af olieprodukter. Ud fra den beskrevne håndtering og det beskedne forbrug af de nævnte hjælpestoffer vurderer kommunen, at der ved overholdelse af vilkåret og de generelle regler for brug og opbevaring ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af anvendelsen.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. oplag af olieprodukter.

6 RESTSTOFFER

I dette kapitel beskrives og vurderes de forventede reststoffer fra produktionen i form af spildevand og affald.

6.1 **Spildevand**

Beskrivelse

Der er indrettet toilet og bad i forbindelse med forrum. Spildevandet herfra ledes til septiktank.

Staldene er opdelt i sektioner, der vaskes efter hvert hold grise. Rengøringen omfatter ventilationsanlæg etc. Al vand fra rengøring af stalde ledes til gyllebeholder.

Den årlige spildevandsmængde fra produktionen anslås til ca. 800 m³.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og skal anvendes i henhold til reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen og Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne spildevandshåndtering ikke vil medføre væsentlig miljøpåvirkning.

Bornholms Regionskommune bemærker, at hvis der foretages ændringer i afløbsforholdene for tag- og overfladevand, skal der indhentes accept fra spildevandsmyndigheden.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til emissioner fra spildevand.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. produktion og håndtering af spildevand.

6.2 **Affald**

Beskrivelse

Alt affald bortskaffes efter BOFA's affaldsregulativ. Medicinrester samt olie- og kemikalieaffald bortskaffes efter anvisning på etiket/produktblad.

Døde dyr afhentes til destruktion af DAKA Denmark A/S, Buldregårdsvej 2, 3700 Rønne. Dødeligheden ligger på ca. 3%.

Afhentningspladsen placeret i forbindelse med privatvej ca. 45 m nord for staldanlægget. Her er der etableret en plads indrettet efter de gældende regler på området. Stedet er synligt fra offentlig vej, men fremstår som en lav kasse af beton.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det forudsættes, at alle typer affald på ejendommen håndteres efter de til enhver tid gældende regler samt, at bortskaffelsen sker i overensstemmelse med det kommunale affaldsregulativ for erhvervsaffald. I regulativet

står bestemmelser om opbevaring og bortskaffelse af diverse typer af affald, herunder olieaffald, medicinrester og kanyler.

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr skal følge reglerne i bekendtgørelsen om opbevaring af døde produktionsdyr.

Dokumentation for bortskaffelse af affald kan foreligge i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand.

Bornholms Regionskommune vurderer, at overholdes vilkårene vedr. affald, vil affaldshåndteringen på LI. Grammegård ikke medføre gener for omkringboende. Den beskrevne affaldsopbevaring, -håndtering og -bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at bygningernes omgivelser skal holdes fri for affald og om bortskaffelse og dokumentation for aflevering.

7 GENER FRA HUSDYRBRUGET

I dette kapitel beskrives og vurderes de mulige gener som følge af lugt, støj, støv, lys, skadedyr og transporter i husdyrbrugets omgivelser forårsaget af virksomhedens aktiviteter.

7.1 Lugt

Beskrivelse

Lugt fra staldanlægget reduceres i ansøgt drift. Der foretages ikke ændringer i staldanlægget, men anvendelsen af hyppig gylleudslusning i ansøgt drift vil reducere lugt. Hyppig gylleudslusning er på Miljøstyrelsens teknologiliste angivet med en lugtreducerende effekt på 20%.

I ansøgningskemaet er der foretaget beregninger, der viser, at de krævede lugtgenæafstande mellem staldene og til byzone og nærmeste samlede bebyggelse og lokalplan overholdes.

Beregningen i ansøgningskemaet viser, at de krævede lugtgenæafstande mellem staldene og til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste enkeltbolig overholdes.

Beregninger foretaget i ansøgningskemaet ses i nedenstående tabel.

Tabel 7. Resultat af lugtberegning fra ansøgningskemaet i husdyrgodkendelse.dk

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret genæafstand	Korrigeret genæafstand	Vægtet gennemsnits- afstand	Genekriterie overholdt
Grammegårdsvej 16 	0	NY	322,3	322,3	341,1	Ja
Pedersker afgrænset byområde 	0	NY	640,7	640,7	2709,3	Ja
Sydbornholms Privatskole lokalplan 	0	NY	640,7	640,7	2198,2	Ja
Boderne sommerhusaftaleområde 	0	NY	831,6	790	2527,9	Ja
Pedersker 	0	NY	831,6	831,6	2851	Ja
Vestre Sømark sommerhusområde 	0	NY	831,6	790	2583,1	Ja
Aakirkeby 	0	NY	831,6	831,6	2933,4	Ja

Enkeltbeboelser er ejendomme uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger. Der er beregnet til nærmeste enkeltbeboelse til staldanlægget.

Til nærmeste enkeltbeboelse skal der være min. 322 m. Nærmeste enkeltbeboelse er Grammegårdsvej 16 placeret 341 m fra lugtcentrum. Lugtgenekravet er dermed opfyldt til beboelsen.

Til nærmeste samlede bebyggelse eller lokalplan i landzone skal der være minimum 769 m. Nærmeste afgrænsede byområde og lokalplan er ved Sydbornholms Privatskole ca. 2,1 km fra lugtcentrum.

Nærmeste byzone eller fremtidige byzone er Pedersker. Afstanden fra lugtcentrum til byzonegrænsen skal være minimum ca. 990 m, og den beregnede afstand fra lugtcentrum til grænsen for byzonen er ca. 2,85 km. Nærmeste sommerhusområde er ved Boderne med en beregnet afstand på ca. 2,5 km Afstanden hertil skal være min. 940 m. Lugtgenekravet til byzone, sommerhusområde og samlet bebyggelse/lokalplan er dermed opfyldt.

Der er placeret andre husdyrbrug i området, men ikke indenfor 100 m fra enkeltbeboelsen og 300 m fra byzone og der skal derfor ikke indregnes en kumulativ effekt.

Figur 7. Beliggenhed af de nærmeste enkeltboliger, samlet bebyggelse og byzone.

Ansøger oplyser, at svineri i stierne søges elimineret ved optimal styring af ventilationsanlæg og brug af overbrusningsanlæg. Hvis der forekommer svineri i stier med fast gulv, skrubes de rene med henblik på at sikre lavest mulige ammoniak- og lugtemission.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

Ved udvidelse af dyrehold på Ll. Grammegård vil der forekomme lugtemission fra ejendommen. I husdyrgodkendelse.dk er lugtemissionen fra staldanlægget og de nødvendige geneafstande til forskellige typer af beboelser beregnet på grundlag af produktionsarealets størrelse i m² og de fastsatte emissionsfaktorer for dyretypen og staldsystemet.

Den primære kilde til lugt fra anlæg til dyrehold er staldlugt. Der foreligger også kun systematiske og anvendelige oplysninger til anvendelse i konkret sagsbehandling om lugtemissionen fra staldanlæg. Lugtemission fra

opbevaring og udbringning af husdyrgødning indgår således ikke i lugtberegningerne. Disse emissioner reguleres gennem konkrete vurderinger og generelle regler, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsens afstands-krav til placering af anlæg til opbevaring af husdyrgødning og krav om overdækning samt krav til metoder og tidspunkter for udbringning af husdyrgødning.

Lugtberegningen er foretaget både i forhold til Miljøstyrelsens standardiserede OML-spredningsmodel og FMK-modellen. I tabel 8 er kun vist resultatet af den beregning, der giver den længste geneafstand til omboende. Hvis der ligger andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, samlet bebyggelse eller hos nabo, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen (kumulation). Staldafsnit, der er placeret længere væk end 120 % af geneafstanden, medtages ikke i lugtberegningen.

Af lugtberegningen ses, at lugtgenekriteriet er overholdt i forhold til alle typer beboelser. Det er således Bornholms Regionskommunes vurdering, at omkringboende ikke vil blive udsat for væsentlige lugtgener fra staldene.

Kommunen vurderer dog, at hvis der skulle opstå væsentlige lugtgener hos naboer, som ikke kunne forudses på baggrund af lugtgenekriterierne, skal der være mulighed for at løse problemet, og der er stillet vilkår herom

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om staldsystemer, og om at holde god staldhygiejne, samt vilkår i tilfælde af væsentlige lugtgener.

Støj og rystelser

Beskrivelse

Vedvarende støj kan forekomme fra ventilationsanlægget. Herudover kan der være støj fra foderfremstilling. I det der ikke sker ændringer, vil støj fra anlægget være uændret i ansøgt drift.

Der er mekanisk ventilation i alle stalde. Nye ventilationsmotorer er mere støjsvage end ældre motorer. Regelmæssig kontrol, rengøring og vedligeholdelse af ventilatorerne vil mindske unødigt støj.

Foderfremstillingen foregår indendørs i foderladen og støj herfra er derfor begrænset.

Periodisk støj kan forekomme ved pumpning af gylle samt ved transport til og fra ejendommen.

Transport med køretøjer til og fra ejendommen vil kunne give anledning til kortvarige støjgener. Dette vil være den primære støjkilde for naboer. Støj fra transport forekommer kun få gange dagligt og i korte perioder hovedsageligt inden for normal arbejdstid.

Se yderligere beskrivelse af transport til og fra ejendommen i afsnit om transport.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune forudsætter, at anlægget på LI. Grammegård overholder Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Støjkilkårene omfatter al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, men ikke støj fra f.eks. markdriften.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der vil dog kunne forekomme støj fra transport. Trafikken til og fra LI. Grammegård foregår via Grammegårdsvej og forekommer primært inden for normal arbejdstid.

Kommunen vurderer, at støj fra ejendommen ikke vil udgøre et væsentligt problem for omkringboende og forbi-passerende. Der er ikke foretaget støjberegninger, idet de nærmeste nabobeboelser ligger så langt fra ejendommen, at der ikke vurderes at kunne opstå væsentlige støjgener, når de stillede vilkår overholdes.

Produktionen forventes ikke at give anledning til rystelser, som kan være til gene for omgivelserne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støjgrænser og eventuel måling af støjniveauet. Der er ikke stillet vilkår vedr. rystelser.

7.2 Støv

Beskrivelse

Der vil ikke forekomme væsentlige støvgener fra håndtering af foder, idet det foregår i et lukket system. Foderet tilsættes vand ved tildeling og derfor er der ikke støvgener i forbindelse med udfodring.

Der kan forekomme lokale støvgener i forbindelse med tildeling af strøelse i staldene. Støv fra skimmelsvampe modvirkes på LI. Grammegård ved at opbevare strøelsen på fast bund, indendørs og tørt.

Der vil ikke ske ændringer i ansøgt drift.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlig støvudvikling i forbindelse med produktionen. Egentlig risiko for støvgener i forbindelse med produktionen vurderes kun at forekomme ved kørsel omkring ejendommens bygninger i tørre perioder, og det vurderes således generelt, at støv kun vil give anledning til meget lokal støvudvikling.

Der stilles dog et vilkår om støvgener, så alle aktiviteter på ejendommen herunder transport kan planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støvgener.

7.3 Lys

Beskrivelse

Der foretages ikke ændringer i forhold til nuværende drift.

Der er udendørsbelysning ved forrum samt ved foderlade.

I staldene vil der være lys i op til 8 timer pr. dag. Lyset vil være tændt i forbindelse med tilsyn og fodring samt i det nødvendige tidsrum for at sikre den lovpligtige lysmængde til dyrene i min. 8 timer pr. dag.

LI. Grammegård ligger med ca. 230 m's afstand til nabobeboelser. Ansøger mener derfor, at belysningen på ejendommen ikke vil give anledning til gene for naboerne.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne anvendelse af lys i og omkring staldene ikke vil medføre gener for omkringboende eller forbipasserende pga. afstanden. For at sikre, at eventuelle gener for omkringboende begrænses, stilles der dog vilkår vedrørende lysgener.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. lys.

7.4 Fluer og skadedyr

Beskrivelse

Der foretages ikke ændringer i forhold til nuværende drift.

Der tilstræbes på ejendommen en god orden, staldhygiejne og gødningshåndtering, så risikoen for gener foranlediget af fluer, rotter og mus forebygges og begrænses.

Generelt vil ejendommen blive renholdt, herunder vil foderspild, gammelt foder og frasorteret foder blive fjernet fra foderkrybber, fodergange, lagre osv. Endvidere vil der blive foretaget rengøring ved højtryksrensning.

Vegetation langs fodmurene på driftsbygningerne fjernes. Huller og rørgennemføringer repareres med net og beton. Døre og porte holdes lukkede. De generelle retningslinjer for bekæmpelse af skadedyr i henhold til statens skadedyrsbekæmpelse følges.

Der foretages faste rutiner vedrørende fluebekæmpelse. Der bruges rovfluer og ved behov kan der anvendes kemisk fluebekæmpelse.

I relation til rottebekæmpelse er der en fast aftale med firmaet Ewers.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes forekomst af fluer og rotter m.m. vil blive forebygget og eventuelt bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det kommunens vurdering, at følges vilkårene i denne tilladelse, burde der ikke opstå væsentlige fluegener eller problemer med rotter. For at sikre at eventuelle gener for omkringboende begrænses, stilles der dog vilkår vedrørende skadedyrsbekæmpelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. fluebekæmpelse og rottesikring.

7.5 Transport

Der foretages ikke ændringer i forhold til nuværende drift.

Der er ikke intern transport på LI. Grammegård. Der flyttes ikke dyr mellem staldafsnit og foder transporteres i et lukket system.

Der er transport til og fra LI. Grammegård i form af levering af foder til ejendommen, transport af smågrise til ejendommen, afhentning af dyr til slagteri og til destruktion samt transport af gylle til udbringning.

Transport foregår primært inden for normal arbejdstid.

Der transporteres smågrise til ejendommen hver uge og flyttes smågrise til en af de to andre slagtesvineejendomme hver eller hver 2. uge. Herudover afhentes dyr til slagteriet i gennemsnit en gang pr. uge. Transporten sker med lastbil. Transporterne sker i tidsrummet fra kl. 6 til 16.

Der bliver afhentet døde dyr ca. 2 gange pr. uge, dette udgør ca. 100 transporter årligt, normalt mellem kl. 8 og 16.

Der køres korn og der leveres soja og mineraler til ejendommen. Disse transporter forventes at udgøre ca. 100 læs pr. år.

Øvrige transporter herunder olie og rengøringsmidler: 4 transporter pr. år.

Udbringning af gylle vil udgøre ca. 250 læs.

Opgørelse af transporter på LI. Grammegård kan ses i Tabel 5 herunder.

Tabel 5. Opgørelse af forventede antal årlige transporter til og fra LI. Grammegård.

Type transport	Transport ansøgt drift antal læs/år
Dyr til ejendommen	52
Dyr fra ejendommen	78
Afhentning af døde dyr til DAKA	100
Foder	100
Gylle	250
Øvrige	4
Total	584

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det er kommunens vurdering, at ind- og udkørsel til husdyrbruget til og fra LI. Grammegård, som sker ad Grammegårdsvej og primært inden for normal arbejdstid kan ske uden at give anledning til gener for omkringboende. Selve belastningen af det lokale vejnet reguleres af den relevante vejlovgivning, mens færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. Der er ikke stillet vilkår i forhold til transport.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. transport.

8 AMMONIAKTAB OG NATURPÅVIRKNING

I dette kapitel beskrives ammoniakemissionen fra husdyrbruget og opfyldelsen af BAT-krav, og det vurderes, i hvor høj grad ammoniakemissionen påvirker beskyttet natur og sårbare arter.

8.1 Ammoniakemission og BAT-krav

Beskrivelse

Ammoniakemission fra anlægget

I ansøgningskemaet er der foretaget beregninger af ammoniakemissionen fra staldanlæg og lagre i nudrift/8-årsdrift og ansøgt drift. For hvert staldafsnit er ammoniakemissionen beregnet ved at gange størrelsen af produktionsarealet med emissionsfaktoren for den pågældende dyretype og staldsystem. Tilsvarende beregnes emissionen fra gylleopbevaring ved at gange det ansøgte overfladeareal for gyllebeholdere med en emissionsfaktor for typen af gødning.

Tabel 6. Opgørelse af ammoniakemissionen fra stalde og lagre på LI. Grammegård

Ammoniakemission fra husdyranlægget (kg NH ₃ -N/år)				
Drift	Staldafsnit	Lagre	I alt	Meremission efter udvildelse
Ansøgt drift	6.044,4	360,0	6.404,4	- (nudrift) - (8-års drift)
Lovlig nudrift	6.044,4	360,0	6.404,4	-
8-års drift	6.044,4	360,0	6.404,4	-

BAT-krav

Husdyrbrug med en emission på over 750 kg NH₃-N pr. år skal reducere ammoniakemissionen til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

Den maksimale emission ved anvendelse af BAT beregnes for hvert staldafsnit for sig ud fra de enkelte produktionsarealers størrelse i m² og emissionsfaktoren for den pågældende dyretype og staldsystemtype. Der sondres mellem nye (og renoverede) stalde, hvor kravet beregnes ud fra ét sæt emissionsfaktorer, og eksisterende stalde, hvor kravet beregnes ud fra et andet sæt faktorer eller ud fra vilkår i tidligere godkendelser om eksisterende teknologi.

Der foreligger en godkendelse fra december 2007, hvor der er fastsat krav til BAT for produktionen på LI. Grammegård. I ansøgningskemaet for LI. Grammegård skal BAT derfor beregnes ud fra emissionsfaktorer for eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse. For gyllelagune beregnes BAT tilsvarende ud fra eksisterende opbevaringsanlæg, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse.

Der er ikke et selvstændigt BAT-krav for gødningsopbevaringsanlæg. I beregningen af BAT-kravet for husdyrbruget indgår opbevaringsanlæg således med en emission svarende til den beregnede reelle emission.

Samlet BAT-krav inkl. krav til gødningslagre er opgjort i

Tabel 7.

Tabel 7. Vejledende BAT-krav ved ansøgt drift

Staldafsnit	Dyretype Staldsystem/gødningstype	Forudsætning	Produktions- areal (m ²)	BAT-krav/m ² (kg NH ₃ -N)	BAT-krav (kg NH ₃ -N)
Stald 1	Slagtesvin og smågrise, fulldrænet gulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1.302	2,30	2.994,6
Stald 2	Slagtesvin og smågrise, fulldrænet gulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1.326	2,30	3.049,8
Gyllelagune	Flydende gødning	Eksisterende gødnings-opbevaringsanlæg, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1.800	0,20	360,0
I alt			2.628 + 1.800		6.044,4 + 360,0 = 6.404,4

BAT-kravet beregnes til 6.404 kg NH₃-N pr. år, svarende til den faktiske emission, idet der ikke foretages ændringer.

Kommunens vurdering

Idet der er tale om et husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr år, skal emissionen reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

For den konkrete produktion er det samlede BAT-krav beregnet til 6.404 kg NH₃-N pr. år. Den ansøgte produktion medfører en beregnet faktisk emission på 6.404 kg NH₃-N pr. år. Den ansøgte husdyrproduktion overholder således det vejledende BAT-niveau.

BAT-kravet er opfyldt på baggrund af, at det er valgt at anvende følgende som ammoniakreducerende teknologi:

- Gyllelagune og overdækket fortanke.

BAT-emissionskravet er således overholdt.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedrørende gyllelagune og jf. vilkår 2.3.3 pkt. 6 og 2.3.4 pkt. 7.

8.2 Påvirkning af naturområder

Beskrivelse

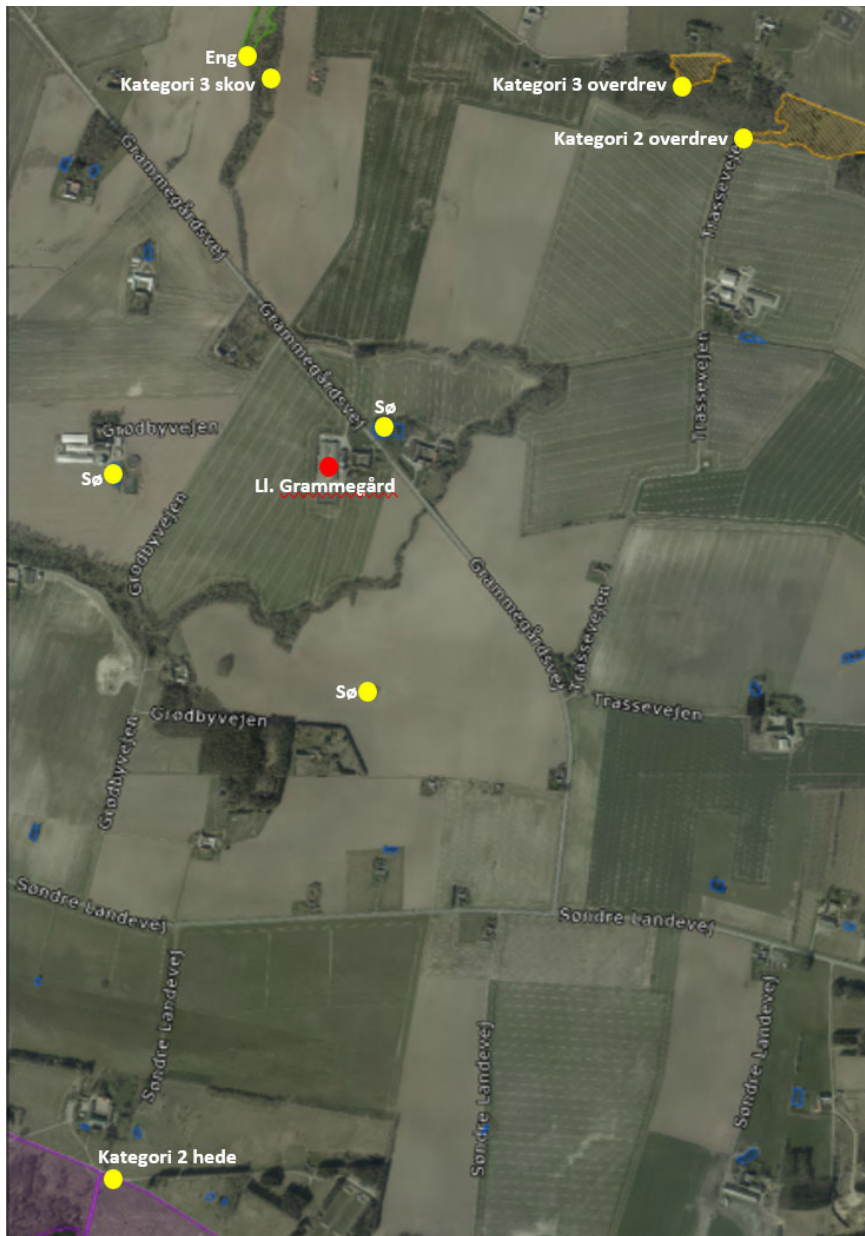
Ammoniakemissionen fra produktionen på LI. Grammegård bevirker, at omkringliggende arealer påvirkes med nedfald af ammoniak. Den samlede ammoniakemissionen fra det samlede anlæg vil være uændret i ansøgt drift.

I ansøgningssystemet er der foretaget beregning af denne ammoniakdeposition til beskyttede naturområder og potentielt ammoniakfølsomme skove samt beskyttede søer i området. Beliggenheden af beregningsspunkterne tættest på anlægget fremgår af kortet i

Figur.

Resultatet af beregningen af ammoniakdeposition i de angivne punkter i ansøgt drift kan ses i tabellen.

Tabellen viser de beregnede værdier for den totale ammoniakdeposition fra husdyrbrugets stalde og lagre, og for merdepositionen, der er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte produktion forårsager i forhold til henholdsvis nudrift og driften 8 år før ansøgningstidspunktet (8-års-driften).

Figur 8. Beregningspunkter for ammoniak i området omkring L.I. Grammegård. (Kategori 1 natur placeret >5 km fra anlægget er ikke medtaget på kortet).

Tabel 8. Beregningspunkter for ammoniak i området omkring LI. Grammegård.

Naturtyper	Målepunkt	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år)	Merdeposition Nudrift (kg NH ₃ -N/år)	Merdeposition 8-års drift (kg NH ₃ -N/år)
Kategori 1-natur	Overdrev	0,0	0,0	0,0
	Hede	0,0	0,0	0,0
Kategori 2-natur	Overdrev	0,2	0,0	0,0
	Hede	0,1	0,0	0,0
Kategori 3-natur	Overdrev	0,2	0,0	0,0
	Skov gammel skovjordbund	0,3	0,0	0,0
Anden natur	Søer	0,5-17,0	0,0	0,0
	Eng	0,2	0,0	0,0

*) Alle beregningspunkter kan ses uspecificeret i bilag 3

Kommunens bemærkninger og vurdering

De ammoniakfølsomme naturområder opdeles i kategori 1-natur, kategori 2-natur og kategori 3-natur. Beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur og kategori 2-natur omfatter en forbudszone på 10 m, hvor der ikke må etableres, udvides eller foretages ændringer af stalde eller gødningsopbevaringsanlæg, samt krav til den tilladte totaldeposition. Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur kan efter en konkret vurdering være et krav om en maksimal merdeposition. Kravene er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og er gengivet i boksen nedenfor.

Totaldepositionen er den ammoniakdeposition, som stammer fra husdyrbrugets stalde og lagre - både fra den eksisterende og den ansøgte drift. Merdepositionen er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte drift forårsager. Merdepositionen skal beregnes ud fra alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden 2007 (8-års driften).

Kategorisering og beskyttelsesniveau for naturtyper

Kategori 1-natur

Ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områder, hvor et enkelt husdyrbrug maksimalt må totalbelaste med 0,2-0,7 kg N/ha/år afhængigt af beliggenheden af andre husdyrbrug i nærheden*.

Kategori 2-natur

Nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder: højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha. Et husdyrbrug må totalbelaste med maksimalt 1,0 kg N/ha/år.

Kategori 3-natur

Anden ammoniakfølsom natur (moser samt mindre heder og overdrev) og ammoniakfølsomme skove. Ved disse naturtyper kan kommunen ud fra en konkret vurdering stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

*0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug; 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug og 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug.

Kategori 1-natur

Der er ca. 5,2 km fra LI. Grammegård til nærmeste Natura 2000-område og nærmeste kategori 1-natur. Nærmeste Natura 2000-område er habitatområde nr. 164 Dueodde. Depositionen på området fra LI. Grammegård er beregnet til 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak er derfor overholdt.

Kategori 2-natur

Kravet til maksimal totaldeposition til kategori 2-natur er 1 kg N/ha/år. Nærmeste kategori 2-naturareal er et overdrev beliggende ca. 1,2 km nordøst for LI. Grammegård, hvortil der beregnes en totaldeposition fra LI. Grammegård på 0,2 kg N/ha/år. Idet produktionen på LI. Grammegård således påvirker kategori 2-naturarealer med en totaldeposition under 1 kg N/ha/år, er det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak til kategori 2-natur overholdt.

Kategori 3-natur

For kategori 3-naturtyper skal kommunen foretage en konkret vurdering og kan på den baggrund i særlige tilfælde fastsætte vilkår med henblik på opfyldelse af krav om maksimal merdeposition af ammoniak. Ved særlige tilfælde forstås en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Nærmeste kategori 3-natur er en skov med gammel skovjordbund placeret ca. 912 m nord for staldanlægget. Merdepositionen til skoven er 0,0 kg N/ha/år i forhold til nudrift og til 8-års drift.

Anden natur

Der er beregnet ammoniakdeposition til de nærmeste søer omkring LI. Grammegård. Den nærmeste er placeret ca. 91 m mod øst. Til søen beregnes en merdeposition på 0,0 kg N/ha/år i forhold til nudrift og til 8-års drift.

De fleste søer og vandhuller beliggende i eller ved landbrugsarealer er næringsrige søer, som der ikke er fastsat tålegrænser for. Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder end ammoniakdeposition.

Påvirkning af Natura 2000-områder

LI. Grammegård er beliggende ca. 5,2 km fra nærmeste Natura 2000-område N164 Dueodde. Som det fremgår af tabellen, er ammoniakpåvirkningen til Natura 2000-området beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

EU-landene har vedtaget fælles regler om at beskytte naturen. Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som står på bilag IV. Beskyttelsen af arterne handler blandt andet om at sikre arterne mod at blive efterstræbt (jagt, indsamling, ødelæggelse af æg og yngel). Men medlemslandene skal også sikre, at arternes yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. Viden om arternes forekomst og udbredelse opdateres løbende, bl.a. gennem det nationale program for overvågning af vandmiljø og natur (NO-VANA).

Det fremgår af habitatbekendtgørelsens § 10, at der ikke kan gives tilladelse, dispensation, godkendelse m.v., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold, at *"Kommunen skal derfor altid foretage en vurdering af, om der inden for 300 m fra punktkilden (inden for denne afstand kan en påvirkning*

henføres til punktkilden) ligger områder, som kan rumme bilag IV-arter (typisk vandhuller, moser eller solåbne græsarealer), og om der er registreret en forekomst af arten.”

Bornholms Regionskommune har gennemgået egne data samt registrerede data i de tilgængelige databaser Naturdata (Danmarks Miljøportal), Naturbasen samt Arter.dk. Der er registreringer af Bilag IV-arter i søer inden for 300 m af LI. Grammegård.

Der er inden for 300 m af produktionsanlægget er en sø, som potentielt kan være levested for padder. Søer er beliggende inden for 300 m fra staldanlægget er beskrevet under 'Anden natur'. Søernes potentiale som mulige levested for Bilag IV-arter påvirkes ikke af den ansøgte miljøgodkendelse.

Skovstrækningerne langs Grødby å beliggende ved LI. Grammegård kan potentielt være levested for flagermus. Skovens potentiale som levested for Bilag IV-arter som flagermus og evt. rastested for padder vurderes ikke at bliver påvirket af ammoniakdeposition men kan påvirkes af skovning. Den ansøgte produktion på LI. Grammegård medfører ikke skovning og vurderes hermed ikke at påvirke skoven som muligt yngle- og rastested for Bilag IV-arter.

På ovenstående baggrund vurderer Bornholms Regionskommune samlet, at den ansøgte udvidelse ikke medfører en væsentlig påvirkning af bilag IV-arter eller fører til ødelæggelse eller beskadigelse af yngle- og rasteeområder for Bilag IV-arter.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. ammoniakdeposition til naturarealer.

9 MULIGE DRIFTSFORSTYRRELSER OG UHELD

I dette afsnit beskrives mulige uheld, der kan føre til væsentlig forøget forurening af jord, overflade- og grundvand samt skade på mennesker, dyr og planter i forhold til normal drift. Desuden beskrives foranstaltninger til begrænsning af risici.

Miljøteknisk redegørelse

De mulige risici centrerer sig om forurening af grund- eller overfladevand med gylle, veterinærmedicin, olie/diesel.

Mulige uheld med pesticider: Der er risiko for, at pesticider utilsigtet kan komme i overfladevand eller grundvand ved spild, lækage på sprøjte eller emballage, eller ved uheld ved transport. Der opbevares ikke pesticider på LI. Grammegård.

Mulige uheld med gylleudslip: Der er risiko for udslip af gylle i forbindelse med pumpning af gylle til gylleholder eller ved omlastning til gyllevogn. F.eks. hvis pumpen utilsigtet fortsætter/starter med at pumpe gylle ved overpumpning.

Ved færdselsuheld med gyllevogn kan der opstå lækage.

Endelig er der risiko for gylleudslip, hvis beholderen tæres eller af anden grund ikke er tæt.

Mulige uheld med dieselolie: Lækage på tank og/eller punktforurening hvor påfyldning finder sted.

Mulige uheld med rengøringsmidler: Der kan anvendes rengøringsmidler og der anvendes desinfektionsmidler i forbindelse med vask af stalde.

Mulige uheld med veterinær medicin: Der er risiko for punktforurening, hvis veterinærmedicin håndteres lemfældigt.

Minimering af risiko for uheld

Gylleudslip: Forebygges med opsyn samt anvendelse af sugekran ved påfyldning af gyllevogn. Herudover opmærksomhed ved udkørsel.

Når gyllen køres ud, udvises agtpågivenhed i trafikken. Reflekser og lygter tjekkes og renholdes, så gyllevogn tydeligt kan ses, også efter mørkets frembrud.

Gyllebeholderne er placeret ved interne transportveje, hvor kørehastigheden er lav. Der vises agtpågivenhed ved kørsel på interne transportveje.

Diesellole: Olietank står på fast og uigennemtrængeligt gulv.

Rengøringsmidler: Der anvendes kun godkendte midler.

Rengørings og desinfektionsmidler oplagres på fast bund. Det er vigtigt at håndtere eventuelle rengøringsmidler og desinfektionsmidler korrekt.

Pesticider: Der sørges for sikker transport af kemikalier mellem ejendom og marker. Giftige bekæmpelsesmidler opbevares forsvarligt under lås. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v. Pesticider opbevares i kemikalierum med fast bund uden afløb.

Medicin: Forebyggelse sker ved at opbevarer medicinen forsvarligt, og leverer evt. medicinrester retur til dyrlæge eller apotek.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Gylle: Ved lækage fra gyllelagune kan omkring liggende barriere forstærkes.

Ved udslip/overløb, hvor der er en sandsynlighed for akut forurening, kontaktes alarmcentralen (112). Alarmcentralen kontakter relevante medarbejdere i Center for Natur, Miljø og Fritid i BRK.

Når gyllen overpumpes fra fortank til gyllelagune, overvåges overpumpningen. De, som arbejder i stalden, ved, hvor afbryder til pumpen er placeret. Gyllelagunen er underlagt lovpligtig kontrol og kontrolleres hyppigt visuelt og der føres logbog over vandstandsmålinger i kontrolbrønd.

Sker der tilsvining af vejene ved gyllekørsel, bliver der skiltet med glatføreskilt, og der bliver ryddet op senest ved arbejdets ophør samme dag.

Hvis det værste uheld skulle ske, og der opstår lækage fra gyllevognen enten på landevej eller i marken, stoppes evt. gylleafløb mod grøft, dræn og vandløb med f.eks. halmbigballer. Der tages kontakt til kommunens Teknik og Miljøafdeling, og yderligere tiltag aftales.

Lugtgener fra gyllespredning minimeres ved at sprede under bedst mulige forhold (lille vindhastighed og høj luftfugtighed)

Olie: Ved oliespild fra dieseltank eller maskiner opsuges spild med f.eks. savsmuld eller kattegrus. Olietankene er underlagt lovgivning. Tanken står på fast bund, hvor evt. olielækage er synlig. Ved spild fra olietank spredes ligeledes sugende materiale, som opsamles og afleveres på modtagestation.

Rengørings og desinfektionsmidler: Hvis der forekommer utilsigtet spild, opsamles det f.eks. med savsmuld eller kattegrus.

Medicin: Uheld med udslip af medicin forebygges ved altid at opbevare veterinærmedicin på korrekt; også medicin, som er i brug. Desuden følges dyrlægens instruktioner, og brugsanvisningen på pakningen.

Pesticider: I tilfælde af kemikaliespild spredes et sugende materiale (f.eks. savsmuld eller kattegrus), og det sugende materiale og evt. jord/grus fjernes med skovl, og puttes i affaldsposer. Derefter bortskaffes det på modtagestation. Der opbevares ikke pesticider på LI. Grammegård.

Generelt gælder, at ved akut forurening af olie, gylle eller spildevand, tilkaldes alarmcentralen på 112. Alarmcentralen tilkalder en miljømedarbejder fra Bornholms Regionskommune Center for Natur, Miljø og Fritid.

I stalden og på marken medbringes en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved held.

Strømafbrudelse, generelt

Lovgivningen forlanger, at man kan redegøre for, hvordan dyrene beskyttes ved strømafbrudelse.

Alarmanlæg og nødopluk er lovpligtig i stalde med mekanisk ventilation. Det er desuden vigtigt, at dyrene fortsat har adgang til foder og vand.

Strømafbrudelse, LI. Grammegård

For LI. Grammegård gælder:

Ventilation: Der er nødopluk, der sikrer et luftskifte i staldene. Ved strømsvigt i varmeperioder vil nødopluk blive suppleret med åbning af døre og vinduer for at sikre et tilstrækkeligt luftskifte.

Vand: Pumpning af vand er uafhængig af strøm (offentlig vand).

Foder: Udfodring sker automatisk og er afhængig af strøm.

Kommunens vurdering

Opbevaring af fast husdyrgødning

Området er allerede indarbejdet i husdyrbrugloven og indgår i beregninger vedrørende husdyrbrugets ammoniakemission og lugtemission i afsnittene "Gener fra husdyrbruget" og "Ammoniak og Naturpåvirkning", hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere i dette afsnit.

Opbevaring af gylle

Området er allerede indarbejdet i husdyrbrugloven og indgår i beregninger vedrørende husdyrbrugets ammoniakemission og lugtemission i afsnittene "Gener fra husdyrbruget" og "Ammoniak og Naturpåvirkning", hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere i dette afsnit.

Håndtering af husdyrgødning

- Der udføres lovpligtig 10 års beholderkontrol.
- Gyllelagunen tømmes ca. én gang årligt for inspektion og vedligeholdelse
- Gyllenlagunen omrøres kun forud for udkørsel af gylle
- Gyllen opbevares i gyllelagune

Området er ikke omfattet af godkendelseskravet, og vil derfor ikke blive gennemgået yderligere, udover de ovenfor nævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand.

Bornholms Regionskommune vurderer, derfor at BAT er overholdt i forhold til opbevaring og håndtering af gødning.

Udbringning af husdyrgødning

1. august 2017 overtog Landbrugs- og Fiskeristyrelsen regulering og kontrollen med udbringningsarealerne og vil dermed være dækket af generelle regler. Området er ikke omfattet af godkendelseskravet, og vil derfor ikke blive gennemgået yderligere.

Ifølge ansøger vil følgende dog blive praktiseret på bedriften:

- Husdyrgødning udbringes under hensyn til generelle regler, og foregår i videst muligt omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.
- Gyllen nedfældes på græsmarker.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Udkørsel af flydende husdyrgødning på dage med lav fordampning/regn.
- Udkørsel af flydende husdyrgødning til afgrøder i god vækst og/eller afgrøder med en plante-højde, der reducerer fordampningen.

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand, vurderer Bornholms Regionskommune at BAT er overholdt i forhold til udbringning af husdyrgødning.

Beredskabsplan

Bornholms Regionskommune vurderer, at der skal foreligge en beredskabsplan, som indeholder følgende:

- En plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder/spildevandskilder.
- Handlingsplaner for hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres.
- Hvor udstyr til håndtering af forureningsulykker er placeret.

Vilkår

I henhold til klagenævnspraksis vurderes det, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for håndtering af bl.a. flydende husdyrgødning anses for tilstrækkelige til at imødegå forurening ved et eventuelt udslip, og derfor er der ikke stillet yderligere vilkår til at forebygge uheld m.v.

Der er dog stillet vilkår om udarbejdelse af en beredskabsplan, som indeholder handleplaner for blandt andet, hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres.

10 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

I dette afsnit beskrives og vurderes, hvordan ansøger gennemfører eller planlægger at gennemføre egenkontrol og management. Desuden beskrives de dokumenter og registreringer, som ansøger skal præstere for at dokumentere, at vilkårene i miljøtilladelsen er overholdt.

Miljøteknisk redegørelse

Management og egenkontrol

- Forbrug af råvarer opgøres kvartalsmæssigt ifm. udarbejdelse af E-kontrol
- Foderblandinger optimeres mindst én gang årligt af foderkonsulent
- Forbrug af vand og energi følges kvartalsmæssigt og opgøres min. én gang årligt ifm. årsregnskab
- Produktionsapparatet efterses i det daglige arbejde
- Der er dyrlægebesøg hver måned/iht. lovgivning på området
- Ejer og medarbejdere deltager i relevante efteruddannelseskurser og erfagrupper
- Der udarbejdes den lovpligtige gødningsplan

- Der er 10 års kontrol på gyllelagune
- Gyllepumpning overvåges
- Der er egenkontrolprogram for dyrevelfærd. Programmet følges op ifm. dyrlægebesøg og kontrolleres ifm. Danish kontrol hvert 3. år
- Der gennemføres egenkontrol ift. "Branchekode for foderhygiejne"
- Der er udarbejdet en beredskabsplan med beskrivelse af forholdsregler ifm. uheld

Ll. Grammegård er desuden, som leverandør til Danish Crown, omfattet regelsættet "Code of Practice".

Dokumentation

- Gødningsplan
- Foderoptimeringer og analyser

- Produktionsrapporter
- Dokumentation for skadedyrsbekæmpelse
- Logbog for kontrol af kontrolbrønd ved gyllelagune
- 10 års beholderkontrol
- Hyppig gylleudslusning

I løbet af få dage kan skaffes:

- Fakturaer på køb og salg af foder og dyr
- Sundhedsbemærkninger fra slagteri

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol samt overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at alle vilkår skal være kendt af de ansatte samt om dokumentation for produktionsarealets størrelse, korrekt bortskaffelse af affald mv.

11 IE-BRUG

Miljøteknisk redegørelse

Foranstaltninger ved ophør

Ved husdyrbrugets ophør tømmes stalde, foderlagre, gyllekanaler og -tanke. Der rengøres overalt, således at der ikke forefindes foder- og gødningsrester mv., der kan tiltrække skadedyr. Skadedyrsbekæmpelsen på ejendommen opretholdes. Alle forurenende dele på anlægget fjernes. Der foretages en vedligeholdelse af bygningerne for at undgå forfald, eller bygningerne nedrives. Ved fjernelse af bygningerne vil byggeaffaldet blive sorteret og kørt til hhv. forbrænding, genbrug eller deponi.

Miljøledelsessystemer

Der er i februar 2017 offentliggjort BAT konklusioner for husdyrbrug, hvilket medfører at alle IE-brug inden 21. februar 2021 skal have implementeret miljøledelse.

Miljøledelsen skal omfatte:

1. formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
2. fastsætte miljømål,
3. udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
4. minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

Alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger

Der foretages ikke ændringer i staldanlægget og der implementeres derfor ikke ny teknologi som f.eks. gyllekøling til reduktion af ammoniak fra staldene.

Kommunens vurdering

Det er krav fra EU at husdyrbrug med intensiv opdræt af fjerkræ eller svin skal opfylde BAT-konklusionerne² og at disse skal lægges til grund for godkendelsesvilkårene for anlæg. Bornholms Regionskommune har derfor gennemgået BAT-konklusionerne i forhold til gældende dansk lovgivning.

Miljøledelsessystemer

Der er i februar 2017 offentliggjort BAT konklusioner for husdyrbrug, hvilket medfører at alle IE-brug inden 21. februar 2021 skal have implementeret miljøledelse. Bornholms Regionskommune har stillet vilkår hertil.

Miljøledelsen skal omfatte:

5. formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
6. fastsætte miljømål,
7. udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
8. minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget lever over til anvendelse af bedst anvendelige teknologi, som tidligere beskrevet i nærværende miljøgodkendelse. Endvidere er det regionskommunens vurdering, at husdyrbruget har alle muligheder for at leve op til lovkravet om implementering af miljøledelse inden deadline.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at der er implementeret miljøledelse på LI. Grammegård.

12 SAMLET VURDERING

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at når miljøtilladelsens vilkår overholdes, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Bornholms Regionskommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

På baggrund af husdyrbrugets beliggenhed og de beskrevne ikke-væsentlige virkninger på det lokale miljø, vurderer Bornholms Regionskommune desuden, at det ansøgte ikke vil have grænseoverskridende virkninger.

² Artikel 14.3 i IE-direktivet (2010/75/EU, KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESAFGØRELSE (EU) 2017/302 af 15. februar 2017

13 BILAG

Bilagsoversigt:

1. Produktionsareal ansøgt drift, nudrift og 8-års drift
2. Beregningspunkter i forhold natur
3. Beredskabsplan for LI. Grammegård
4. Modtagne høringsvar i 2. offentlighedshøring, og kommunens bemærkninger

Bilag 1. Produktionsareal i ansøgt drift, nudrift og 8-årsdrift

Bilag 2. Beregningspunkter til naturarealer

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Nærdosis (kg N/ha/år):		Totaldosis (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Eng	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,2	▼
Sø S	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,5	▼
Sø V	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	1,0	▼
Skov gl. skovjordbund N	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,3	▼
Overdrev SØ	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0	▼
Sø Ø	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	17,0	▼
Hede SØ	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0	▼
Habitatområde SØ	Kategori 1	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0	▼
Overdrev NØ	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,2	▼
Hede S	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
Overdrev NØ	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,2	▼

Bilag 3. Beredskabsplan for LI. Grammegård

Opdateret 06-2023 _____
 Opdateret 2024 _____
 Opdateret 2025 _____
 Opdateret 2026 _____

Beredskabsplan

LI. Grammegård, Grammegårdsvej 18, 3720 Aakirkeby

Telefonliste	Brand - instruks	Overløb af gylle - instruks	Kemikalier, oliespild - instruks	Stophaner og hovedafbrydere	Strømsvigt - instruks	Personskade - instruks
Brandvæsen 112	RING 112 - oplys: • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra	Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletank RING 112 - oplys: • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra	Ved større udslip af kemikalier og olie RING 112 - oplys: • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra	Vand Hovedstophane er placeret i brønd ved have.	Ved strømsvigt vurderes om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.	RING 112 – oplys: • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra • Hvad der er sket og personens tilstand • Adgangsveje
Ambulance 1813	• Hvad er der sket og at det er en gårdbrand • Er der tilskadekomne - hvor mange? • Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget	• Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud • Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring	• Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud • Om der er risiko for forurening af vandløb, drikkevand	Hovedstophane for stald 1 er i fyrrum. Hovedstophane for stald 2 er midt på gangen i stald 2. Der er hane i hver sektion.	Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben. Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning). Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper o.l.	Yd almindelig førstehjælp. Førstehjælpsudstyr er placeret ved forrum til stalene. Kontakt lægevagten ved mindre personskade.
Lægevagt 112 Helle Thers 56922074	Kontakt Peter 40107246 Thorbjørn 24656343	Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne. Kontakt Peter 40107246 Thorbjørn 24656343	Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne. Kontakt Peter 40107246 Thorbjørn 24656343	Elektricitet Hovedafbryder er placeret ved teknikrum/mellemgang. Kontakt Peter 40107246 Thorbjørn 24656343	Kontakt Peter 40107246 Thorbjørn 24656343	Kontakt Peter 40107246 Thorbjørn 24656343
Miljømyndighed 56922074	Start retnings- og slukningsarbejde, hvis forsvarligt: • Evakuer dyr • Fjern olie, trykflasker, gødning og kemikalier	Forsøg opdæmning for at undgå, at gylle løber til dræn/grøfter/vandløb. Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle. Er gyllen løbet til dræn skal der laves en opdæmning af vandløbet med en bigballe.	Forsøg opdæmning for at undgå, at udslip løber i dræn, grøft eller vandløb. Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden og art. Anvend savsmuld eller kattegrus til opsug af mindre spild. Modtag brandvæsen/myndighed og orientér om sted, omfang mv.		Ved strømsvigt på over ca. 1/2 time, ring til Østkraft og forhør om varigheden af udfaldet. Tlf nr. 5693 0930.	Arbejdsulykker og personskade skal anmeldes til via EASY på www.easy.ask.dk.
Landbocentret 56907800	Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer. Modtag brandvæsenet og udlever kortmaterialet.	Modtag brandvæsenet og orientér om sted, omfang mv.	Modtag brandvæsen/myndighed og orientér om sted, omfang mv.			
Dyrnæge LVK 21715274						
Elektriker Ventilation Smed/VVS 23713574						
Peter Thorbjørn 40107246 24656343						

BEREDSKABSKORT - VEND

Bilag 4. Modtagne hørings svar i 2. offentlighedshøring og kommunens bemærkninger

Bornholms Regionskommune har i forbindelse med den gennemførte nabo-/partshøring i perioden 1/9-2023 til 13/10-2023 modtaget 1 skriftlig henvendelse. Denne er gengivet i det følgende efterfulgt af kommunens kommentarer til de enkelte punkter.

Henvendelse nr. 1

Ejeren af Grødbyvejen 1 har fremsendt følgende bemærkning: ” *Der står ikke hvad paragraf 16 a- indeholder. MEN hvis det handler om flere grise på ejendommen er jeg i den grad modstander. Der er rigeligt med dyremishandling i forvejen på bornholmske svinefabrikker.*”

Bornholms Regionskommunes svar til den indkomne høringsbemærkning:

En §16a-miljøgodkendelse er en miljøgodkendelse efter stipladsmodellen. Ved stipladsmodellen reguleres produktionsstørrelsen efter produktionsareal fremfor antal producerede grise. Uden en ændring i produktionsareal, som det er tilfældet på LI. Grammegård, vil der med den nye godkendelse ikke ske en ændring i antallet af grise på stald.

Antallet af grise på stald er reguleret efter dyrevelfærdsloven, der angiver minimumsarealet pr. gris i forhold til grisenes vægt. Denne lovgivning vil til hver tid være opfyldt.

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i §16a-miljøgodkendelsen.

